Ч. 223 (14.120). Львів, пятниця 23. серпня 1935. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504-060, 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 долар, франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Історичне засідання британського кабінету.

Санкції проти Італії?

ВСТУПНІ КОНФЕРЕНЦІЇ.

ЛЬОНДОН, 22. 8. ПАТ. Перед нинішнім засіданням ради міністрів сер Самуель Гор відбув учора кілька конференцій з провідниками опозиційних партій, з якими обговорив невдачу париської конференції та засоби, які тепер британський уряд має вибрати. З міністром Гором розмовляли сер Герберт Самуель, лідер опозиції лібералів, Льойд Джордж, найстарший член палати і провідник своєї групи, та лідер „лейбур парті" Ленсбурі. Гор говорив теж з Черчілем, що є чоловим представником імперіялістичного відламу консервативної партії.

Після конференцій з поодинокими представниками опозиції сер Гор мав довшу нараду з представниками всіх доміній на тему міжнародньої ситуації. У конференції взяли участь висок комісарі Австралії, Нової Зеляндії, Канади та вільної держави Ірляндії. Гора відвідав теж високий британський комісар Єгипту. В поінформованих колах підкреслюють, що метою тих конференцій було перевірити настрої серед громадянства щодо можливих рішень уряду. Крім того ці розмови мали на меті підкреслити повагу ситуації, запевнити сильний фронт у парляменті та підготову публичної опінії. Деякі представники доміній мали поробити рішучі застереження щодо можливих гострих санкцій Англії у Женеві супроти Італії.

НАД ЧИМ РАДИТИМЕ БРИТІЙСЬКИЙ КАБІНЕТ?

ЛЬОНДОН, 22. 8. ПАТ. Вчора до Льондону зїхались міністри, що перервали свої ферії, щоб узяти участь в надзвичайнім засіданні кабінету, яке зачнеться нині в год. 10-ій уранці. З Шотляндії приїхав до Льондону віцепремієр Мекдональд зі своїм сином Мелькольмом міністром кольоній. Мекдональд заявив пресі, що на його думку теперішня ситуація В. Британії є найважніша від 1914 р. Прем. Болдвін вернувся до міністерства.

На нинішнім зібранні ради міністрів з певністю будуть усі міністри. Щоб поладнати ввесь порядок нарад не вистане одного засідання, тому кабінет збереться двічі або тричі.

Вчора ввечір відбулося в міністерстві засідання 7 міністрів під проводом Болдвіна.

На порядку нинішніх нарад є такі справи:

1) звідомлення Ідена з ходу париської конференції, 2) розслідження політики уряду до часу зібрання Ради Ліги, 3) чи скасувати заборону вивозити зброю зброю до Абісинії, 4) найближча британська політика в Женеві, інструкції для британської делегації та її склад.

В міродатних колах підкреслюють потребу якнайтіснішого контакту з французьким урядом. Майже певно, що кабінет скасує заборону вивозу зброї до Абісинії, хоч кількох міністрів хоче відложити справу аж до зборів ради Ліги. Більшість членів кабінету заявиться імовірно за рішучою поставою британського уряду в Женеві.

В делегації британській до Женеви поїде теж крім Ідена і Гора, прем. Болдвін.

ПРОТИІТАЛІЙСЬКІ САНКЦІЇ.

РИМ, 22. 8. ПАТ. Італійська преса згідно стверджує напередодні історичного засідання британського кабінету, що в тім кабінеті є два засадничі напрями. Поміркована більшість з Мекдональдом на чолі заявляється за злагідновзанням ситуації, головно за англійсько-французькою співпрацею. Меншість під проводом Ідена домагається санкцій, а не війни, бо сама воля Англії вистане, щоб мирно поладнати конфлікт. Такими санкціями булиб: економічний бойкот, відібрання кредитів і сирівців, а в другій стадії зачинення Суеського каналу. Італійська преса з обуренням відкидає такі протиіталійські санкції.

ІСТНУВАННЯ В. БРИТАНІЇ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ІНТЕРЕСІВ В ЕВРОПІ.

ПАРИЖ, 22. 8. ПАТ. Вся преса звертає увагу на Льондон, підкреслюючи вагу нинішніх нарад англійського кабінету. „Еко де Парі" пише: Засідання британського кабінету має історичне значіння. Болдвін стоїть перед відповідальністю рівнозначною тільки з відповідальністю Мусолінія. Безперечно, що британські інтереси в Абісинії є поважні, але в Европі є вони ще поважніші. Від них залежить істнування Великої Британії. „Ле Матен" підкреслює, що члени британського уряду всі годяться на співпрацю з Францією, тільки щодо санкцій нема однозгідности. Становище Льондону є звязане з політикою Зл. Держав.

Соціялістичний інтернаціонал проти італійсько-абісинської війни.

ПАРИЖ, 22. 8. ПАТ. Виконавчий комітет соціялістичного інтернаціоналу, що радить у Брюселі, оголосив резолюцію, в якій протестує проти італійських плянів щодо Абісинії. Резолюція домагається, щоб на випадок війни замкнули Суеський канал, відмовили Італії фінансової піддтримки та припинили постачання живности для Італії.

Справа наддунайського договору.

ПАРИЖ, 22. 8. ПАТ. В політичних колах переконані, що незабаром зачнуть дипльоматичну діяльність, щоб довести до заключення наддунайського договору. Це мав потвердити перед журналістами премієр Ляваль. Барон Альоїзі в часі недавньої своєї розмови мав з припоручення Мусолінія запевнити французького премієра, що будуча кольоніяльна війна ніяк не гальмуватиме діяльности Італії в Европі. Навпаки італійський уряд змінцнить оборону Бреннеру та зробить усе, щоб устійнити справи, які треба поладнати на наддунайській конференції. Італійський уряд пропонує, щоб перші переговори у справі заключення цього договору почались у Женеві в найближчих днях, так, щоб до 10 днів по вересневій сесії ради Ліги Націй могла відбутись у Фльоренції або в Римі конференція, на якій той договір підписали би.

Не було замаху на Димітрова?

ЛЬОНДОН, 22. 8. ПАТ. Агенція Райтера повідомляє з Москви: Поголоски, будьто би ранили болгарського комуніста Димітрова є неправдиві. Це заперечення оголошує народній комісаріят закордонних справ.

Великі маневри в Італії.

РИМ 22. 8. ПАТ. Італійські маневри на північнім краю мають зачатись уповні 25. серпня. Червона сторона, використовуючи слабші оборони голубої сторони має напасти на Альто-Адідже. Голуба сторона боронитиме італійської території перед нападом з півночі. В маневрах братиме участь 300 тис. людей

—o—

Чехословацькі комуністи невдоволені зі Сталіна.

Прага, серпень 1935.

Чехословацькі комуністи опинилися в дуже неприємному становищі. З одного боку принцип ворожої політики супроти всього, що некомуністичне, а з другого ситуація, яка накладає на них деякі обовязки супроти Чехословаччини, як держави, що оборонним союзом звязана з СССР. Таке становище викликає в рядах чехословацької комуністичної партії не лише почуття гіркої іронії, але навіть різкого невдоволення. Доказом цього є відозва, видана на днях анонімово якоюсь ґрупою „Спартакус", звернена проти теперішньої політики Сталіна і СССР.

Нам не вдалося дістати цієї відозви до рук, тому то ми роскажемо про неї на основі того, що про неї написало праське соц.-дем. „Право Ліду".

Відозва починається дуже зворушливим закликом: „Товариші! Інтересам робітничої кляси і цілій комуністичній партії загрожує страшна небезпека! В останньому часі в політиці комуністичних партій в цілому ряді капіталістичних держав йде — тихо і за плечима їх членів і цілого робітництва — великий переворот. Покидають вони лінію непримиренної боротьби проти кожного імперіялізму, для якої Ленін заложив комуністичний інтернаціонал, а на її місце вводять у буржуазних державах, що заключили з Совітами дочасні союзи, політику оборони батьківщини..." Далі відозва каже про конкретні ознаки такого звороту в чехословацькій і французькій політиці та робить гострий докір, що цей зворот був підготований поза плечима членів партії, які не сміли про це дискутувати і які про це дізналися щойно з повідомлень Тасса і Аваса про розмову Сталіна з Лявалем. Сталін тоді виявив „повне зрозуміння для політики оборони держави, яку веде Франція, щоб таким чином могла свою армію вдержати на тій висоті, яка відповідалаб вимогам її безпеки". І далі у відозві:

„Безглуздо говорити, що ці слова Сталіна це лише дипльоматична фраза. Сталін не є членом совітського уряду і зі становища міжнародного права і дипльоматичних звичаїв є він лиш приватною особою, а тому й ніщо не примушувало його не то давати таку заяву, але навіть брати участь у переговорах з Лявалем. Навпаки — таке твердження є незвичайне й виняткове. Воно могло мати і дійсно мало лиш одну ціль: крім совітського уряду зобовязати теж і комуністичні партії та комуністичний інтернаціонал. Сталінові слова мали бути вказівкою для французьких і чехословацьких комуністів, щоб з огляду на союз з СССР покинули непримиренний бій із власним імперіялізмом. Зворот, який зараз після цього наступив у політиці обох цих комуністичних партій є найкращим доказом, що це дійсно була така вказівка і що її послухали".

Далі відозва гостро критикує цю політику Сталіна ріжними цитатами з Леніна, ба навіть цитатами з давніших праць самого Сталіна, стає на становище революційного дефетизму і то за всяку ціну і серед всяких умовин та вимагає, аби комуністична партія не покидала свого теперішнього становища. Відозва кінчиться зазивом до членів, щоб не звертали більш уваги на т. зв. партійну дисципліну, яка там, де йде про самі основу комунізму, обертається внівець, у фразу і в комедію та домагалися невідкличної дискусії

над питанням боротьби проти імперіялізму, над цілою політикою партії і комуністичного інтернаціоналу. Відозва жадає теж вільного вибору делегатів на зїзд партії, який мав би рішити про дальші напрямі політики „в дусі ленінівського підходу до імперіялізму та немилосердного поборювання соціял-патріотичних тенденцій".

Як подає „Право Ліду" ціла ця відозва написана з великим знанням російських „правовірних" цитат із давнішої доби Комінтерну, що на думку „Права Ліду" є доказом на те, що авторами відозви були правдоподібно учні Маркс-Ленінівського московського Інституту зпоміж молодших членів чехослов. комуністичної партії, які там вчилися на совітські державні кошти.

Не менш цікаві, як сама відозва, є й ті гльоси, що їх до неї додає від себе „Право Ліду". Не можна заперечити — пише воно між іншим, — що з погляду цілої дотеперішньої доктрини комуністичного Інтернаціоналу відозва побудована на зовсім оправданих міркуваннях. Комінтерн повстав із боротьби проти т. зв. соціял-патріотизму; цією боротьбою він держався й тому тратить увесь сенс свого істнування, коли від цієї боротьби відступає. Під цим оглядом анонімові спартаківці є більш льогічні, ніж їх провід, який нині вживає всіх зусиль на те, щоб новим гаслом „єдиного фронту" хитро-мудро перетиснутися між революційними гаслами і між цим соціял-патріотизмом. Наскільки льогічніше булоб, колиб Комінтерн просто сказав: так, ми помилилися; для демократичних країн наш революціонізм не має значіння; там одиноке значіння може мати лише завершення політичної демократії в демократію господарську і соціяльну, а тому ми ліквідуємо свої секції в цих країнах. Тоді з них залишилось би тільки те, що звичайно лишається з революційних доктринерів у демократіях — малі секти синдикалістів чи анархокомуністів, які невинно теоретизувалиб на славу божу і далиб змогу решті пролетаріяту набрати потрібних сил і пробоєвости для політики демократичного соціялізму.

М—н.

Розсіяні й залякані.

До справи заточенців

Минуло сім літ, як появилася перша стаття в „Ділі" про заточенців. Тоді йшло більше про учителів, тепер увага звернена на всіх українців ріжних професій, що доля їх кинула на далекі етнографічні польські землі.

Приглядаючись ближче денаціоналізації і великій пасивності серед заточенців треба ствердити, що головна вина таки їх.

Інші є причини денаціоналізації заточенців у великих містах, а інші у містечках і на селі. Часті бувають випадки свідомої денаціоналізації. У великому місті живуть ріжні національні меншини, а люди поза професійною працею мало знаються і тут українці тримаються гідніше, а по селах і містечках панує між заточенцями якесь дивне залякання.

Можна знайти в Конгресівці польських інтелігентів, з якими щиро можна говорити й які щиро співчувають українським заточенцям, але це крапля в морі. Загал польської містечкової чи сільської інтелігенції вихований на бульварно-шовіністичній пресі попросту не розуміє, як можуть жити в Польщі українці. Українці на державних чи приватних посадах на землях корінної Польщі, льояльніші від правовірного бебека і живуть приватно, самі для себе, не пробуючи гуртуватись з іншими. Із народнього вчительства не більш як 70 із більш 1000 належить до „Взаїмної Помочі У. В." у Львові. Заточенці інших професій мають мало звязків із своєю організацією і небагато передплачують своїх часописів. Більшість із них боїться за посаду і навіть нерадо розмовляє рідною мовою, підозріваючи в кожному шпигуна. Правда, що шпиків і доношиків є нині скрізь забагато.

Є між заточенцями й такі, що радо читали би українську пресу й належалиб до своїх організацій тільки під умовою, що всякі друки-газети присилано би їм у закритих копертах. Мав я одного знайомого, який кільканацять км. приходив до мене по українські газети, переховував „Діло" на стриху і читав тільки вночі.

Найголовніша причина винародовлення це недостача постійного українського часопису чи книжки в домі українців-заточенців. Коли людина забуває свою рідну мову і починає нею говорити гірше від чужинної, то за якийсь час починає соромитись говорити нею з земляками й оминає їх. І хоч які є тяжкі обставини життя заточенців, за якими стежать з усіх боків то таки ніхто не може заборонити інтелігентній людині читати книжок у якійнебудь мові!

Щодо робітників, то найбільше з них до центральної Польщі приїжджає з північно-західних земель, про яких ніхто не дбає; їх прозивають „чубариками" й „хахлами", а православні українські інтелігенти з цих земель іще скоріше денаціоналізуються, як галичани. Не зовсім точно висловився автор першої статті про „заточенців", кажучи, що у всіх майже більших містах б. Конгресівки є православні церкви. Так було 10—12 літ тому, тепер православні українці за винятком кількох більших міст позбавлені своїх церков. Мабуть невірні є також слова автора, що число заточенців постійно зростає; від кількох літ майже ніхто з українців не дістає ніяких посад, а якщо автор бере під увагу тих людей, яких влада переносить на захід, то на їх місця відпадають українські емерити зредуковані тощо. Сумніватися треба, чи число заточенців у майбутності взагалі зростатиме.

Українська свідома суспільність і наші установи мають перед собою велике завдання, щоб рятувати велику масу від денаціоналізації, бо не тільки треба рятувати заточенців, але хто ближче приглядався західним землям Підляша, Полісся, Холмщини то там у багатьох селах український доріст говорить вже не своєю мовою. Ішла там велика денаціоналізація ще до світової війни; додаймо до цього пограниччя східно-зах. Галичини, Лемківщину й експерименти з більською українською шляхтою в Галичині, то матимемо трагічну перспективу.

Не забуваймо, що все те, що пишемо про заточенців майже не доходить до них. Коли їм про моральну допомогу для них, то передовсім мусимо зібрати їх адреси і не тільки листовно, але й особистими звязками, через земляків, що живуть у дотичних осередках, заопікуватись ними. Окрема праця торкається дітей тих заточенців. Для великої справи треба великого апарату і великого числа охочих до праці.

Підкарпатський.

Учені й політика.

XV. конгрес фізіольоґів у Ленінграді.

Семий конгрес III. Інтернаціоналу в Москві ще не скінчився, коли в Ленінграді почався XV. міжнародній конгрес фізіольоґів. Єднає ці конгреси, такі ріжні складом їх учасників та темами праць, те, що московський уряд використовує один і другий для своєї політичної акції в Европі. Деякі промови, виголошені на конгресі фізіольоґів, моглиб бути з таким самим успіхом виголошені і на конгресі III. Інтернаціоналу.

На якім конгресі чули коли таку промову? — „Ми здійснюємо заповіт безсмертного вчителя народів СССР і цілого працівного людства, Леніна, та його гідного ученика та наслідника Сталіна. Всі наші здобутки служать справі забезпечення добробуту мас та справі забезпечення міжнародного миру". Скажете: на комуністичнім конгресі! Зовсім ні, це витяги з промови пана Акулова, що відкрив конгрес фізіольоґів привітною промовою такого дивного змісту.

Пацифістична демонстрація на цім конгресі це новий европейський рекорд фарисейства та демагогії. Головним актором мусів тут бути 80-літний академік Павлов. Він сказав між іншим, що він може розуміти велич визвольної війни, але уряд його „могутньої країни не хоче ані цалі чужої землі". І це все після страшного вигнання наших земель.

Але й між чужинецькими учасниками конгресу знайшлось кількох „учених", які або через наївність, або з інших причин, дали вжити себе для московської пропаганди. Голяндський професор Йордан, відповів на анкетний запит співробітника „Ізвестій" так: „Тепер ми заввайомилися з народами СССР, і я ручу, що після цього конгресу не буде ніодного делегата, який відїхав би не залишаючись приятелем країни Совітів".

До „вчених", що поставилися цілком свідомо на послуги московської „пацифістичної" акції боротьби „проти фашизму", належить і професор Шаксель, „еміґрант з фашистівської Німеччини", що разом з професором Йорданом уважає „Ленінград Меккою для фізіольоґів" та гадає, що без московської мови не можна бути „вченим фізіольоґом".

Як Москва працює „для миру", про це сказав французький соціяліст Л. Ляпік: „Я палко поділяю ідеї академіка Павлова сформульовані на конгресі в тезі — Ані цалі чужої землі. Я щасливий, що ці ідеї висловлено перед великими інтернаціональними зборами вчених цілого світа, а особливо перед німцями. Те переслідування науки, яке ми бачимо тепер у Німеччині, примушує кожного з нас втручуватися в життя тої держави, щоб протестувати. Ми особливо обовязані зробити це, коли це дотикає СССР, де для науки роблять так багато, як в ніодній країні. Німецькі товариші повинні зареаґувати на це негайно, поки не пізно. На жаль ми цього тепер не бачимо". Другий представник Франції, Перон сказав загально: „На світі діють тепер сили ворожі культурному розвитку народів. Для боротьби з ними треба було б створити союз загальної солідарности для ратунку людства". До цього додають „Ізвестія": „Цю думку підтримали й інші члени французької делеґації на конгресі фізіольоґів".

Яка роля нинішних учених у таких державах як Совітський Союз, і чи вони взагалі можуть щонебудь зробити, то це бачимо ми найкраще на всіх таких зїздах.

М. Данько.

Масарик кандидатом на мирову нагороду Нобля.

Прага, серпень 1935.

Норвеський часопис „Арбайтербладет" приніс вістку, що цьогорічним кандидатом на мирову нагороду Нобеля має бути президент Чехословацької Республики Т. Ґ. Масарик. Цій вістці присвятив довшу статтю французький журнал „Ля Трібін де Насіон", а за цими двома часописами подала вже цю вістку вся чехословацька преса. Вона однозвучно підкреслює, що чинники, які рішають про признання цієї нагороди, повинні звернути тимбільше увагу на цю кандидатуру, що проф. Масарик вже був раз кандидатом на таку нагороду. Було це ще перед світовою війною, а сталося це за почином д-ра Бенеша. Але тоді виділ, який признає такі нагороди, не міг навіть розглядати цієї кандидатури, бо кожну кандидатуру на Ноблеву нагороду мусить представити ще й уряд тої держави, до якої належить кандидат. Само собою, що австрійський уряд кандидатури проф. Масарика представити не міг. Тепер є такі думки, що колишнє, ще передвоєнне внесення кандидатури Масарика не втратило своєї вартости й до нині.

Можна сподіватися, що цей великий гуманіст і дійсно щирий приятель мира цю нагороду цього року справді дістане.

М—н.

Французи бояться Тардіє.

Французький політик Андрій Тардіє, що від 1926. р. був тричі премієром, почав писати книжку про новий лад у державі. Кілька разів запрошували його знову до міністерського кабінету після 1929. р., але він постійно відмовляється. Тому, що йому важко відцуратися політичної активности, його приятелі — як про це подає спеціяльна кореспонденція до газети „Сав" здогадуються, що він укладає якісь пляни у своїй книжці. Є такі, що міркують, що він перейде до монархістів, але ті, що ближче його знають, кажуть, що він радше стане провідником французьких фашистів і заведе новий лад у Франції, якій тепер важко жити через непевну будучину. Він спробує змінити конституцію, що вже й так перестаріла на теперішні часи, бо принята ще в 1875. р.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

Унійна конференція в Пінську.

В днях 5., 6. і 7. вересня ц. р. відбудеться в Пінську IV. Конференція священиків у справі Церковної Унії. Дня 5. вересня рано буде відправлена торжественна Служба Божа з проповідю в каплиці Духовної Семинарії. Відтак зачнуться наради. Виклади мають виголосити: о. Ян Урбан Т. І., редактор „Оріенсу" з Кракова: „Завдання і характер полєміки з православними"; о. маґ. Янко Воронецький З. К.: „Наше відношення до святих Православної Церкви"; о. д-р Іґнатій Свірський, проф. УСБ у Вильні: „Погляди російських теольоґів на аскезу"; о. Антоні Неманцевич Т. І., проф. пинської семинарії в Дубні: „Духовенство латинського обряду й унійна праця"; о. Кирило Кап, проф. Дух. Сем. в Пінську: „Західні Чини й унійна праця"; о. д-р М. Нахай, проф. Дух. Сем. в Люблині (тема реферату буде подана пізніше). Крім того сподіються ще прелеґента з Богословської Академії у Львові. (Довідуємося, що на зїзді буде ще виголошений реферат Преосв. д-ра М. Чарнецького про унійну акцію на північно-західних землях і її дальші перспективи. — Ред.) Закінчення конференції відбудеться дня 7. вересня в 9. год. рано. Буде відправлена архиєрейська Служба Божа в пінській катедрі з панахидою у славянсько-визaнтійськім обряді за пок. єпископа Лозінського, ініціятора пінських конференцій. Єпископ ординарій Пінська виголосить відповідну проповідь. Пополудні 9. вересня відбудеться посвячення церкви словяно-византійського обряду оо. Капуцинів. (КАП).

За дисципліну в армії.

ТОКІО, 22. 8. ПАТ. Аґенція Ренґо повідомляє, що міністер Гаяші відбув нараду з членами воєнної ради щодо розпорядків, що матимуть на меті привернення внутрішньої єдности і дисципліни в армії. Розмова мін. Гаяші з ген. Аракі, якого вважають провідником активістичного напряму в армії, тревала около 3 години.

Міжнародня конференція середньо-шкільного учительства в Оксфорді.

В Оксфорді відбулася у днях від 10.—17. серпня ц. р. конференція міжнародньої орґанізації середньо-шкільного учительства. В конференції взяли участь: світова федерація шкільних товариств, міжнародня федерація товариств учителів середніх шкіл та міжнародня федерація учительства загалом. Підчас конференції прочитано низку рефератів на всякі освітні та орґанізаційні теми, а наприкінці уладжено екскурсії в ціли відвідин всяких виховних інституцій. Від українців брав участь у зїзді п. Трохим Пасічник, проф. української ґімназії у Ржевницях, Чехословаччина.

(УКБЮРО, ЛЬОНДОН.)

З передвиборчого руху.

ГРИМАЛІВЩИНА.

Дня 11, 18 і 19 ц. м. відбулися у **Вікні, Краснім, Саджавках, Зеленій, Паївці, Лежанівці і Буциках** передвиборчі наради. Виборчу ординацію пояснив голова Повітового Комітету УНДО **п. Олександер Пісецький**. Присутні селяни і селянки слухали реферату всюди з великим заінтересуванням. У всіх вичислених місцевостях вибрано виборчі комітети, до яких увійшли люди, що дають запоруку, що виборці підуть масово і солідарно за нашими кандидатами, пп. **Василем Болюлом і Миколою Малицьким.**

КАМІНЕЧЧИНА.

Дня 17. серпня відбулася в **Камінці Струм.** передвиборча анкета, на котру прибув п. Володимир Кузьмович, кандидат на посла з тутешньої округи. Явилося понад 80 учасників з Камінки і з доокружних сіл. Нараду скликав Повіт. Комітет УНДО. Нарадами проводив **о. шамбелян Цегельський.** Політичний реферат виголосив **п. В. Кузьмович** і пояснив наше політичне положення під сучасний мент та подав ті арґументи, що промовляли проводові УНДО піти до виборів. Дуже річеву промову кандидата приняли присутні оплесками. По дискусії, в котрій промовляли О. Давосир, п. Вус, д-р Мінко і інші, ухвалено отсі резолюції: 1) Зібрані одобрюють політичну тактику УНДО й ухвалюють йому повне довіря. 2) Рішають взяти масову чинну участь у виборах дня 8. вересня ц. р.

Китайські бандити вбили Ґерет Джовнса, приятеля українців.

До Льондону наспіла вістка з британської амбасади в Пекіні, що бандити вбили Ґерет Джовнса, знаного британського журналіста, якого схопили в Монґолії та держали кілька тижнів, домагаючи високого окупу.

Як уже відомо зі світової преси, Ґерет Джовнс попав у руки китайських бандитів дня 29. липня ц. р. разом з німецьким журналістом д-ром Міллером. За випущення Джовнса зажадали бандити 8 тисяч фунтів штерл. окупу. Веденням переговорів мав зайнятися д-р Міллер, якого бандити в тій цілі звільнили. На вимогу британського уряду китайська місцева влада провінції Чагар погодилася заплатити бажаний окуп. Рівночасно японська військова поліція загрозила бандитам, що коли вони не звільнять Ґерет Джовнса, то виступить проти них безпощадно. Його увільнення ждали з дня на день, тимчасом по двох очікування наспіла дня 16. ц. м. несподівана вістка, що біля села Паочанґ, у провінції Чагар, селяни найшли тіло білого чоловіка, якого бандити застрілили і лишили на дорозі. В забитому розпізнали журналіста Ґерет Джовнса.

Трагічна смерть Ґерет Р. Вогн Джовнса болюча і для нас, бо цей незвичайно здібний журналіст був великим приятелем українців та їх самостійности. Підчас голоду в р. 1933 перейшов він пішком цілу Україну і його описи страждань українського народу обійшли всю англійську пресу.

Ґерет Джовнс стояв у близькому звязку з анґлійськими приятелями українців і ще пару тижнів перед нещасливою експедицією до Монґолії написав листа до Анґльо-Українського Комітету в Льондоні, щоб і його імя ставити під всякими закликами та заявами комітету, бо як тільки поверне з Далекого Сходу, візьме активну участь у праці комітету.

В Льондоні ходять уперто чутки, що вбивство Ґерет Джовнса має політичний підклад. Він був незвичайно здібним журналістом та спритним обсерватором. Його статті про положення в СССР, особливо на Україні, викликали були свого часу в Москві велике занепокоєння і дуже можливо, що коли він виїхав до Монґолії, яка стоїть під совітським впливом, міг зібрати важні відомости, які не були по вутру большевикам. Цієї думки є також і Льойд Джордж, в якого Ґерет Джовнс був довший час секретарем та референтом чужинецьких справ.

Ґерет Джовнс був незвичайно здібним лінґвістом. Університетські студії покінчив у Кеймбриджі, де й викладав якийсь час чужі мови. Він сам з походження валієць. Мав 30 літ, коли згинув.

(УКБЮРО, ЛЬОНДОН.)

Д-Р РОМАН ҐОЦЬКИЙ. 2)

ПРИРОДНА РОЛЯ ЖІНКИ.

Психольоґічний нарис.

І доля його зовсім інша. Його роля в продовженні життя більше посередня. Чоловікові, як сильніше збудованому організмові, що не несе на собі тягару відтворної діяльности, призначена економічна боротьба за іствування, дбалість про дружину й діти, охорона родини. У розвитку людського роду склалося само собою, що фізично сильніший зєднював родини спочатку в племена, згодом у державу; інтелектуальна перевага займала ступнево місце фізичної й вона перебрала провід.

З огляду на слабший звязок чоловіка з вищими обовязками супроти роду, могло також більше проявлятись його особисте життя й культурнотворча праця. Тимто міг чоловік створити тривкі цінности в науці, мистецтві й організації суспільности. Праця обидвох полів й обидва обсяги завдань мають доповнювати себе й творити велику цілість для збереження роду й життя. За засаду при розділі на поли був принцип поділу праці, що всюди в природі перейшов свою пробу, й що його засвоїла собі також культура. Де нема поділу праці, там маємо зайву й недоцільну витрату сил.

Щоб зберегти рід, треба було вжити окремих запобіжних заходів, куди успішніших, ніж до збереження одиниці. Передовсім природа не могла бути скупа на кількість людей. Вона мусіла творити надвишку, щоб винагородити якусь втрату. Історія людства вчить нас, який конечний був принцип надвишкової продукції. Тут найперше вимирали фізично кволі, зокрема немовлята й діти. Вони померли передчасно, себто безнащадно, бо не були здатні до біольоґічної боротьби за іствування. Винищування нежиттєздатного, себто природний добір, з погляду природи доцільний тим, що рідше заціявлений у плеканні фізично кволих і психічно неповновартних і не хоче передавати погані прикмети й недуги прийдешнім поколінням.

За дальшу причину передчасної смертности індивідів слід визнати недуги, передовсім пошесті. Вони тисячеліттями десяткували племена, особливо густо заселені. Далі стихійні лиха (повені, пожежі, землетруси) й голод — що й досі завдають людству, спричинили тут і там видатнішу втрату. До цього треба додати боротьбу за існування та війни.

Але надпродукція та втрата додержували продовж тисячеліть менше-більше рівновагу й саме тому число людей зростало тільки дуже поволі. Плідність жінок була рясна, а проте рідні не були дуже великі, бо вимирало пятьдесять і більше відсотків дітей, крім цього хороби, пошесті й голод винищували їх.

Культурні чинники вмішались у цей природний порядок річей. З одного боку вирівнали втрату людей, з другого боку вплинули на природну ролю жінки.

Вирівняння мусіло виявити надпродукцію, що її заманулося природі й отак мусіло привести до зросту числа одиниць.

Які культурні чинники зменшили втрату людей? За одну з головних причин зниження смертности треба визнати розвиток медицини. Смертність, що давніше дуже косила покоління дітей, надзвичайно впала. Поступ гіґієни й профілактики дав змогу запобігати пошестям. Віспа, чума, висипний тиф, септичні пологові захорування — щоб назвати тільки деякі — рідкі явища, щонайменше в країнах із високим рівнем санітарної культури. Але ще більше: ми навчились лікувати недуги, що колись кінчалися смертю, а саме внутрішні й хірурґічні захорування.

Але годі не згадати про одну темну сторінку цього поступу. Завдяки цим успіхам, ми частинно припинили природне винищування кволих індвідів, себто природний добір, що давно іствував у людей, а тепер іще широко іствує в царстві тварин. В сучасній добі велике число фізично кволих і психічно неповновартних одиниць доживає до пізного віку; вони, й їх почасти кволі та психічно неповновартні нащадки, обтяжують одиноково суспільство, державу й рід.

Культура зараджувала раніше успішно частому голодові. Якщо голод ще тепер трапляється — нпр. на Далекім Сході — то там вживають доцільних заходів, щоб його перемогти.

Не перемогли ще останній чинник, що винищує людей — війну. Число населення постійно зростає. Країни стають занадто малі для своїх громадян. Правильно лякаються, що замісць природного знижування надвишки людей, коли гинули кволі і психічно неповновартні, в майбутнім через війну гинутимуть найвартніші.

(Далі буде.)

З природи й техніки.

ЧИМ БАГАТА АБІСИНІЯ?

Неначе хоронена стрімким узбіччям старинна твердиня, підіймається Абісинія з низької площі Судану та прибережжя Червоного Моря. Ця незалежна держава має 10 міліонів мешканців та 1 міліон 120 тисяч квадратних кільометрів поверхні.

Найбільш урожайною частиною краю є поміркована тепла стрефа між 1800 м. над рівнем моря і 2500 метрів н. р. м. Ці височини населені та управлені. Дають вони багато кукурудзи, пшениці, ячменю, городини та бавовни, якою найбільше поцікавилася... Японія. У стрефі понад 2500 метрів т. зв. деґа, яка займає найбільшу частину поверхні Абісинії, переважають луки та пасовиска. Деґа це область, де плекають головно худобу. Нижче 1800 метрів положена стрефа — колля — дуже нездорова через свій тропікально-багонний клімат.

При всіх своїх великих багатствах (Абісинія вивозить сьогодні каву, кадило, арабську ґуму, струсині пера, слоневу кість, шкіру та бавовну) є це край тільки незначно експльоатований економічно. Від моря відрізаний вінком европейських кольоній, а одинока залізнича лінія лучить столицю Адіс Абеба з... французькою пристанню Джибуті. В середині держави комунікаційні засоби дуже вбогі; до виміни товарів служать каравани верблюдів та мулів.

Населення Абісинії складається в одній третині з християнських абисинців, які є зсемітизованими хамітами. Вони замешкують переважно північні провінції держави, що межують з італійською кольонією Еритреєю, а саме провінції Тіґре, Амгара та Ґоджам. Розсипані по цілій державі належать вони до пануючої верстви; їхнім королем є абісинський цісар. Половину населення творять музулманські народи Ґалля (мандрівні пастухи та торговці на півдні), Данакіль (на північнім сході) та Сомалі (на сході). Разом з хамітським народом Аґау та жидівським Фаляша є вони нижчою верствою служачих.

Економічне й політичне значіння Абісинії основується на копальнях золота (в горах Валлеґа на заході), камінного вугілля (над озером Тана на півночі) та брунатного вугілля (у Дебра Лібанос та біля Адіс Абеби). Ще важнішим для Абісинії є факт, що вона є володаркою води для Нілю та для Єгипту. А саме Синій Ніль бере свою воду з абісинського озера Тана, а плодовитий намул з вогких лісів абісинської височини. Тимсамим від Абісинії залежить економічний розвиток Судану, а ще більше Єгипту.

ОБСЕРВАТОРІЯ НА ПІВНІЧНІМ БІГУНІ?

Радянщина задумує збудувати в найближчому році першу наукову стацію на північнім бігуні. А саме з Архангельська виїде на північ фльотиля криголомів, які заберуть зі собою літаки. Там, на півночі, де вспіють доплисти ще криголоми, збудують базу для літаків. Ці літаки перевезуть звідси на бігун людей та поживу; людей та поживу скинуть на бігуні з літаків при помочі легкопадів. Завданням цих людей буде заклали на відповіднім місці на леді летовище для літаків.

Згадана наукова стація, яка переміниться при сприятливих умовинах на постійну стацію, має помогти при наладнанні правильної повітряної комунікації між північним берегом Радянщини і північною Америкою.

ХРУЩИК „КОЛЬОРАДО“ ПОШИРЮЄТЬСЯ...

З кінцем минулого року запримітили цього шкідника вперше в Англії, а саме біля Тільбарі. Після основних розшуків виявилося, що хрущик загніздився ще у 8 місцях, які можна замкнути колесом з 5-кільометровим проміром. На приказ влади всі власники картопляних піль у віддалі 10 кільометрів від цього місця мусіли скропити свої картопляні поля виваром арсену, коли дійшло до відома, що й правобіч Темзи біля місточка Гревзенд показався „кольорадо“.

ЗВІРЯЧА СОЛІДАРНІСТЬ.

В одного франкфуртського купця панує дійсно звіряча ідилля. Є там два пси: вівчарик „граф“ та пінчериця „тіті“, папуга „льора“; ще кілька птахів та золоті рибки. Всі разом почуваються до солідарности, а оба пси дуже часто сплять разом біля себе.

Одної ночі трапилося „графові“, що ночував у кухні, нещастя. Це запримітили всі щойно вранці, як заглянули до кухні. Розуміється, що його порядно „виганьбили“ за „непорядок“. Одначе „тіті“ взяла собі цю болючу „нагану“ „графа“ дуже до серця і виявила це назверх підчас привітання з паном дому. Замісць виявити своє щоденне вдоволення радісним варкотом (її щоденно рано бере пан дому на руки, гладить її та промовляє до неї, а вона кладе йому свої лапи на рамена та радісно ворчить) вона застрайкувала з причини симпатії до „графа“ і підчас пестощів власника мовчала. До цього страйку прилучилася теж і папуга „льора“. Замісць щоденного оклику: „Я добра тасусева дитина“ вона зі злістю закричала: „Тато — малпа“, хоч сама передтим кричала до „графа“: „Свинко, щож ти там наробив?“ Тільки золоті рибки не прилучилися до стайку.

ЗОЛОТО.

Від відкриття Америки себто від 1492 р. до 1933 р. добули на світі 32 тисячі 176 тон золота. Це разом узяте золото дало би шестистінник, якого бік був би довгий на 26,5 метра. 13 відсотків цієї кількости добули між 1492 р. і 1850 р., 50 відсотків цього між 1851 р. і 1900 р. Зате між 1901 р. і 1933 добули 35 відсотків цілої кількости.

Щодо походження, то 30 відсотків усього золота походило з Африки, 27 відсотків з Північної Америки, 15 відсотків з Австралії, 11 відсотків з Південної Америки, 10 відс. з Азії, а 6 відс. з Европи.

Між 1493 р. і 1850 р. головним доставцем золота була південна Америка (у 17. віці 61 відс. цілої продукції, у 18. віці 80 відс., у першій половині 18. віку тільки 38 відс.). Сьогодні її участь у продукції золота незначна (3 відс.). Місце Південної Америки зайняли в продукції золота в другій половині 19. віку Північна Америка (36 відс. усієї продукції) й Австралія (31 відс. продукції). З початком 20. століття вибивається на перше місце у продукції золота Африка, яка задержала його до сьогодні.

1932 р. найбільше добули золота у Трансвалю (48 відс.), відтак Канаді (12 відс.), Злучених Державах Півн. Америки (10 відс.), Радянщині (8 відс.), Австралія (4 відс.), Мехіко (3 відс.) та Родезії (2 відс.). У 1933 р. висунулася значно наперед у продукції золота Радянщина, бо тоді добули у Трансвалю 340 тон золота, у Радянщині 88,5 тони, у Канаді 84 тони та в Злучених Державах Півн. Америки 78 тон. Від того часу слідний ще більший зріст продукції золота в Радянщині.

ТУНЕЛЬ ДЛЯ ДАРАБ.

У Фінляндії викінчили недавно тунель, призначений для водяного шляху. Як відомо, Фінляндія є краєм пребагатим у дерево. Транспортують його найдешевше водяними шляхами, яких довжина рівна у Фінляндії приблизно 47 тисяч кільометрів. Отже у південно-західній Фінляндії є два озера, що відділені від себе широким на 520 метрів гірським хребтом. Цей хребет був величезною перешкодою для транспортів дерева дарабами тому, що пні треба було витягати ланцюгами понад гору і спускати з другої сторони гори в друге озеро. З цієї причини вибудували під горою за 8 місяців на 260 метрів довгий тунель, яким сьогодні перепливає 2000 пнів на годину.

100 ГРАМІВ РАДУ.

Недавно добули у йоахімстальських копальнях сотний грам раду. Ці копальні працюють уже від 40 років. Сьогодні вони є найбагатшим джерелом раду в Европі, даючи 3 грами раду річно. Одначе на випадок потреби можна добути в Йоахімсталю ще 8 грамів річно. Оцінюючи обережно запаси уранової бленди в Йоахімсталю, можна числити цілком певно продукцію раду ще на 100 років.

КАНАЛ КРІЗЬ ФЛЬОРИДУ?

Для здійснення своєї великої програми уряд Злучених Держав Північної Америки має до диспозиції 200 міліонів долярів, якщо уряд стейту Фльорида згодиться викопати канал між атлантійським океаном і мехіканським заливом. Таким робом півострів Фльорида став би островом, а корабельна комунікація Злучених Держав Північної Америки зискала би на 100 кільометрів коротшу та безпечнішу дорогу.

А. Л.

РАЛЬФ УРБАН.

Два невислані листи.

Мій Пане! Я вважала Вас одну хвилину за джентельмена, але сильно помилилась. Коли я завдаю собі труду і пишу ще до Вас, то завдячуєте це тільки тому, що я була така приголомшена Вашим нечуваним нахабством, що не могла негайно на місці відплатитись за нього так, як Ви на це заслужили.

Коли я позволила Вам проводити себе до хати, то тимсамим передала себе під Вашу опіку. Ви зловжили у нечуваний спосіб моїм довірям, коли тоді, як я Вам подала руку на прощання Ви потягнули мене до себе і поцілували. І коли я збентежена вбігла до сіней Ви мали ще сміливість кликнути за мною, що завтра в год. 8-ій веч. будете чекати перед моїм домом на мене.

Гарний з Вас джентельмен, ганьба! Мене зовсім не цікавить, в яких колах Ви мали досі свої знайомства, але з Вашої поведінки бачу ясно, що дам між ними не було. У будуччині раджу Вам краще придивлятись до людей і коли не знаєте, як треба поводитись з дівчиною з доброго дому, то спитайте в когось, хто дістав краще виховання.

І не пробуйте до мене писати або якнебудь до мене наблизитись.

Льота Фрідріх.

Такого листа написала Льота годину після свого страшного переживання, коли тільки вспокоїлась так, що її рука вже не тремтіла. Після цього лягла в ліжко, але не могла заснути від обурення.

На другий день уранці прочитала вона ще раз свій лист. Подерла його, сіла за стіл, хвилину гризла кінчик свого пера і написала новий лист:

Мій Пане! Я вважаю, що Ваша поведінка була нечувана. За кого Ви мене берете? Я добре вихована дама і звикла до відповідних форм. Я не дала Вам ніякої підстави до Вашої сміливости і коли дозволила Вам проводити мене, то це ще не дало Вам права мене цілувати. Ви маєте, здається, дивоглядні погляди про нас, жінок, і слід булоб Вам їх поправити.

Само собою, що і в гадці не маю вийти Вам назустріч нині вечір. Можете спокійно чекати, це Вам не зашкодить. Може за той час проясниться Вам і Ви зрозумієте, як Ви поводились скандально.

На Ваше виправдання можу уявити собі хіба те, що дали пірвати себе хвилині і що тепер самі цього жалуєте. І тільки тоді, коли Ви мені обіцяєте, що на майбутнє будете поводитись зовсім так, як можна сподіватись від поважної людини, можливе буде, що ми ще колись побачимось.

Здоровлю Льота Фрідріх.

Та й цей лист зустріла доля попереднього бо пять хвилин по 8-ій год. рішила Льота, що таки зійде вниз і особисто скаже цьому панкові свою думку про нього. Але вже так основно....

Коли вона вийшла з воріт, він негайно підійшов до неї, вклонився і нахилився до її руки.

— Чи ще гніваєтесь? — спитав.

— Так — відповіла Льота — і навіть дуже. Чи можна таке робити?

Мужчина оглянувся обережно довкола.

— Так, можна, моя солодка — сказав він, притягнув до себе і знову поцілував її в самі уста.

Щож? він був непоправний.

Перекл. з німецьк. аб.

Передвиборче віче в Городку Ягайлонському.

В четвер, 22. серпня ц. р. відбулося в Городку Ягайлонському в салі місцевого Народнього Дому заходами Повітового Народнього Комітету передвиборче віче. В само полудне відкрив віче при битком набитій салі голова Повітового Комітету **о. Микола Думанський**. Зібрані однодушно вибрали його головою віча. Обнявши провід о. Думанський покликав **мґ-ра Андрущишина** на секретаря і дав слово редакторові **В. Мудрому** для виголошення реферату про виборчі справи. Референт представив коротко теперішнє наше політичне положення, обговорив істоту виборчого порозуміння та пояснив ті гасла, під якими УНДО йде до виборів та закликає до участи в них усе українське населення.

По рефераті учасники ставили запити, на які референт давав відповіди. Крім того промовляли ще на вічу **о. Думанський, мґр. Андрущишин** і кількох селян за ґреміяльною участю в виборах. Віче ухвалило по тих промовах одноголосно резолюцію, в якій закликає всіх українських громадян і громадянок Городеччини взяти масову участь у виборах до сойму дня 8. вересня ц. р.

Закінчилося це віче відспіванням національного гимну.

Траґедія матері.

Большевики не хочуть віддати дитини п. Галі Левицькій.

Нашим читачам відома траґедія родини Крушельницьких на Совітській Україні. Ця траґедія ще не закінчилась. На цю тему приніс „Век Нови" з 23. серпня ц. р. зворушливу, велику статтю п. н. „Боротьба за шестилітню дитину між польською громадянкою і большевицьким урядом". Ось хід її думок:

„Від вісьмох місяців ведеться через червоний кордон над Збручем завзята боротьба між двома нерівномірними силами: серцем матері, шарпаним болем і розпукою і холодною та незворушливою буквою закону СССР. Боротьба йде за шестилітню гарну дівчинку, ясноволосу і синьооку Лярису Крушельницьку. В цій боротьбі наступає тиха дотепер жінка, піяністка Галя Левицька-Крушельницька, яка своєю енерґією і витривалістю зуміла здобути піддержку цінних приятелів: польського уряду і п. маршалкової Пілсудської. Большевицька влада, вірніше влада Совітської України обмежилася до оборони і покищо є вона горою завдяки своїй фізичній перевазі та інтерпретації закону.

„З численної родини Крушельницьких можна було упімнутись тільки за цю одну дівчинку, бо виринули сумніви, чи Ляриса є польською чи большевицькою громадянкою. І хоч покищо вирішено цю справу некорисно для Ляриси, всежтаки залишився важний моральний атут: материнська любов. Тому ця справа довела до інтервенції найвищих польських чинників і міжнародніх, а саме: Червоного Хреста. Перед почуванням матері схиляються голови найвищих моральних потуґ".

ВИЇЗД НА СОВ. УКРАЇНУ І РОЗСТРІЛИ.

З черги автор переповідає історію родини Крушельницьких. Згадує про ролю батька Крушельницького у Львові, де він кілька років вів совітофільську пропаґанду видаючи „Нові Шляхи" і „Критику".

Пригадує, що першою виїхала до Харкова в жовтні 1930 р. донька Крушельницького, лікарка Володимира, де стала асистенткою д-ра Кричевського у дерматольоґічнім інституті. В травні 1933 р. дістала навіть премію за свою цінну працю. Того року Іван Крушельницький дістав у Харкові половину першої нагороди за свою противоєнну пєсу „Каверна ч. 16" і запросини приїхати до Харкова. Іван приняв большевицьке громадянство і виїхав у літі 1933 р. до Харкова, де дістав катедру професора історії в Інституті мистецтва. Його дружина Галя залишилася з донечкою у Львові. В травні 1934 р. виїхав на Сов. Україну до Харкова Антін Крушельницький принявши большевицьке громадянство з цілою ріднею. Одначе всупереч сподіванням Крушельницький не дістав ніякого заняття і на прожиток рідні мусів випродувати відразу свої речі. До того Антона і Тараса Крушельницьких не приняв Союз Письменників Сов. України. Коли матеріяльне положення стало катастрофальне, Антін Крушельницький написав з початком жовтня 1934 р. листа до Постишева, який навіть не відповів. Зате голова Союзу Українських Письменників візвав Антона до себе і приняв його в члени. Одночасно приняли Тараса до міської секції Союзу Письменників як перекладчика з німецької мови. Лікарка Володимира під натиском рідні приняла теж большевицьке громадянство. Здавалося, що все буде якнайкраще. Але нагло в ночі з 5. на 6. листопада 1934 р. прийшло до помешкання Крушельницького 7 чекістів. Двох чекістів негайно забрали Тараса. По основній ревізії арештували теж Антона та Івана, кажучи, що всіх трьох вивезуть до Києва. При ревізії не найшли ніякої зброї хоч пізніше Ґ. П. У. запевняло, що була зброя і арештовані підготовляли атентат на Постишева та Косіора. Рідні не дозволили на побачення з арештованими, хоч вона зверталась до самого Постишева, щоб приняв її на авдієнцію. В ночі з 14. на 15. грудня 1934 р. Ґ. П. У. арештувало теж Богдана, Остапа і Володимиру Крушельницьких та замкнуло їх до вязниці в Харкові. На волі залишилась ще дружина Антона Крушельницького Марія з двома невістками. Ці жінки довідались з часописів про розстріл Івана і Тараса в Києві та про додаткове слідство проти Антона. Залишились вони без ніяких засобів до життя, непевні ні дня ні години чи їх теж не арештують і не розстріляють. Влада відмовила всяких вияснень і не дозволила побачитись з увязненими.

НА ЗАСЛАННЯ.

Ось так положення цілої родини стало безнадійне. Слідство тягнулось далі, а жінки примирали з голоду. Поголоски, що Антін Крушельницький збожеволів виявились неправдивими. Марія Крушельницька стала діставати листи від мужа Антона з вязниці в Києві, що йому добре живеться у вязниці, дістає добрий харч і що працює над новою повістю „Батьківщина".

Щойно в половині травня ц. р. засудили Богдана на 5 років заслання і вивезли його з Харкова. Пізніше засудили теж на 5-літнє заслання Остапа і Володимиру і вивезли обоїх до Медвежої Гори над біломорським каналом, де заслали вже Богдана. В червні ц. р. дістала нагло Марія Крушельницька картку від мужа Антона з Ленінґраду з короткою запискою, що їде теж до Медвежої Гори. З часописів довідалась, що Антона засудили на 10-літнє заслання. Одночасно Марія Крушельницька, невістка Степанія з донькою і внучка Ляриса Крушельницька дістали приказ покинути до місяця Харків і оселитись 50 км. від більших міст. Тому Марія Крушельницька рішила оселитись недалеко місця заслання мужа і дітей. Одначе внаслідок страшних переживань і нужди занедужала тяжко на серце. Не маючи грошей і з причини недуги Марія з невісткою не покинули Харкова й опинились теж у вязниці. Таким чином маленька Ляриса залишилась без ніякої моральної і матеріяльної опіки.

ІНТЕРВЕНЦІЯ ПОЛЬСЬКОГО УРЯДУ.

На вістку про розстріл Івана і Тараса Крушельницьких дружина Івана п. Галя Левицька звернулсь уже 19. грудня 1934 р. до польського консуляту спершу у Харкові, 22. грудня 1934 р. до ґенерального консуляту в Києві, 24. грудня до воєвідського уряду у Львові щоб виклопотати дозвіл на поворот малої Ляриси до матері. Польський консуль у Харкові повідомив, що маленька Ляриса здорова, але бабуня Марія живе у страшній нужді і тому необхідна негайна матеріяльна допомога. Одночасно консуль просив, щоб мати повідомила його, чи батько Ляриси не зрікся громадянства Ляриси. Довкола цієї справи зосередилась ціла боротьба за дитину. Воєвідський уряд у Львові устійнив, що Івана Крушельницького перед придбанням большевицького громадянства не звільнили з військової служби і тому він сам і його донька є польськими громадянами. На інтервенцію польського консуля большевицький уряд відповів, що батько дитини приняв большевицьке громадянство у Львові і виїхав з Польщі на основі большевицького пашпорту за згодою польської влади. Лярису вписали до пашпортів діда Антона на домагання батька і тому вона автоматично стала большевицькою громадянкою. Марія Крушельницька, до якої звернувся консуль, потвердила цей факт. У січні і лютім ц. р. велась далі кореспонденція між польським урядом і большевицькою владою.

Шукаючи ратунку для своєї дитини п. Галя Левицька написала 27. лютого ц. р. зворушливого листа до п-і маршалкової Олександри Пілсудської, прохаючи допомоги. П-і марш. Пілсудська передала листа до міністерства закордонних справ. З доручення міністерства польська амбасада у Москві і консулят у Харкові робили всі заходи, щоб виєднати дозвіл на поворт дівчинки. Одначе большевицька влада постійно покликується на зречення польського громадянства батьком Ляриси і заявила, що не позволить виїхати їй до Польщі.

Залишилась єдина дошка ратунку: успішна інтервенція Міжнародного Червоного Хреста в Женеві.

Не менше траґічне є положення дружини розстріляного Тараса Крушельницького Степанії, яка два тижні по втраті мужа привела на світ донечку. Її батько Франц Шушкевич у Львові звернувся теж до польського консуля у Харкові, щоб заопікувався його донькою. Консуль інтервеніював у цій справі і повідомив Марію Крушельницьку, що Степанія може вертатись до Польщі. Дістав відповідь від Марії, що її місце там, де находиться ціла рідня.

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

Католицький Університет в Люблині.

Це приватний університет з повними правами державних університетів. Має покищо чотири факультети: 1) теольоґічний, 2) канонічного права, 3) правно-економічний і 4) гуманістичний. Перші два виділи призначені для священиків, які присвячуються вищим богословським студіям; туди приймають тільки кандидатів по укінченні духовної семинарії. На обі світські виділи вимоги приняття ті самі, що в інших університетах.

Подання про приняття складати в канцелярії університету (Люблин, Алеє Рацлавіцке) на спеціяльних формулярах в часі *від 1. до 15. вересня* ц. р. Потрібні такі документи: 1) свідоцтво зрілости в оригіналі, 2) метрика, 3) свідоцтво моральности — при довшій, як рік, перерві в студіях, 4) військові документи (показати при вписі), 5) чотири фотоґрафії, підписані виразно на відворотній стороні.

Річна оплата 300 зол., у трьох ратах, перша рата 100 зол. платна при вписі. Приймають християн усіх віроісповідань (також православних), без ніяких обмежень, нема також лікарських оглядин. Студентське удержання в Люблині дешевше, як в інших великих містах.

Ближчі інформації подає: Володимир Мазуркевич, Пулави, вул. Пілсудського 43, за надісланням почт. марки на відповідь.

Із судової салі.

За проповідь у церкві перед судом.

О. Антін Савчин, парох в Улазові, виголосив у церкві на Зелені Свята проповідь, у якій, взиваючи парохіян, щоб помолились за упавших на війні героїв, мав сказати, що хоча українці 40-міліоновий нарід, та не маючи власної держави, не можуть так величаво святкувати память своїх героїв, як це роблять інші, державні нації. Тож бодай помолитись треба.

Якийсь конфідент зробив донос до поліції і вслід за тим староста в Любачеві засудив о. Савчина на кару 100 зол., евент. 10 днів арешту, за те, що, мовляв, цим він демонстраційно виявив нехіть і легковаження польської держави.

О. Савчин відкликався до окружного карного суду у Львові. Дня 20. 8. відбулася у Львові кінцева розправа. Переслуханий як свідок постерунковий не видав конфідента, тож предсідник суддя о. с. **Бочар** проголосив вирок, яким **о. Антона Савчина уневинено** від закиненого йому проступку.

Оборону вносив адв. д-р **Михайло Волошин**.

—o—

Італія зриває диплъоматичні взаємини з Абисинією.

ІТАЛІЙСЬКИЙ КОНСУЛЬ ПОСТРІЛИВСЯ.

ПАРИЖ, 22. 8. ПАТ. Авас повідомляє з Аддіс-Абеби: Італійського консуля зранили на ловах у Дебремакос. Зовсім іншу вістку подає німецьке інформаційне бюро: Італійський консуль Муке Фальконі у Годіян у полудневій Абисинії намагався вернутись з Аддіс-Абеби до своєї станиці, але не міг цього виконати з причини виливу Нілю. Минулого вівтірка Фальконі вибрався караваною з Аддіс-Абеби зі слугою італійської амбасади до Годіян. У середу вечором привезли раненого кулею консуля до шпиталю в Аддіс-Абебі. Консуль Фальконі є зятем британського посла в Аддіс-Абебі сер Сіднея Бартона.

ЛЬОНДОН, 22. 8. ПАТ. Райтер повідомляє з Риму: Вістки европейської преси, що Італія зірвала диплъоматичні взаємини з Абисинією внаслідок випадку з консулем Фальконі є неправдиві.

ПАРИЖ, 22. 8. ПАТ. Італійське посольство в Аддіс-Абебі оголосило, що консуль Фальконі зранився припадково на ловах оглядаючи свою стрільбу, яка затялась.

В. Британія висилає військо до Абисинії

БОМБАЙ, 22. 8. ПАТ. Індійський уряд рішив вислати до Аддіс-Абеби відділ 5. баталіону 14. полку з Пенджабу, щоб змінити сторожу британського посольства. Індійські купці побоюються, щоб уряд не заборонив вивозити товари до Італії та італійських кольоній.

ПАРИЖ, 22. 8. ПАТ. Авас повідомляє з Льондону: Відділ війська, зложений зі 100 людей, дістав приказ бути готовим до виїзду до Аддіс-Абеби для охорони британського посольства на випадок, якби цього вимагали обставини.

——o——

НОВІ БРИТІЙСЬКІ ЛІТАКИ.

ЛЬОНДОН, 22. 8. ПАТ. Міністер летунства рішив доповнити летунські ескадри новими літаками, яких пересічна швидкість доходить до 390 км. на годину. „Дейлі Геральд" додає, що нові літаки зможуть осягнути цю швидкість завдяки новому типові моторів.

——o——

СТРАШНА ТРАМВАЄВА КАТАСТРОФА.

ПАРИЖ, 22. 8. ПАТ. Авас повідомляє з Москви, що в Таганрозі дійшло до страшної трамваєвої катастрофи. Пять осіб убитих, 24 ранених. Подробиць нема.

КАТАСТРОФА У ФАБРИЦІ ЛІТАКІВ.

БУКАРЕШТ, 22. 8. ПАТ. У румунській фабриці літаків у Брасов завалився новий гангар і придавив 40 робітників. Зпід звалищ витягнули 6 убитих і 16 тяжко ранених. Числа жертв катастрофи покищо не устійнили.

КИТАЙСЬКІ МІНІСТРИ ВІДКЛИКАЛИ ДИМІСІЮ.

ШАНГГАЙ, 22. 8. ПАТ. За приміром міністра Ванг-Чін-Вея всі інші міністри відкликали свою димісію. Таким чином Чан-Кай-Шекові вдалось відсунути крізу в уряді.

ПЕРЕД РОЗПРАВОЮ ЗА ВБИВСТВО КОРОЛЯ ОЛЕКСАНДРА.

ПАРИЖ, 22. 8. ПАТ. Перед судом присяглих департаменту Буш ді Рон відбудеться розправа проти трьох хорватів, обвинувачених за співучасть у вбивстві короля Олександра і мін. Барту.

НОВИНКИ

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— На Східні Торги. У звязку з відкриттям Східних Торгів у Львові дня 1. вересня ц. р. буде урухомлених 12 популярних потягів зі всіх більших міст Сх. Галичини. Ціни білетів будуть знижені на 70 проц.

— На поміч Любачівщині! Наслідком страшного стихійного нещастя, яке навістило 19. м. м. Любачівщину, кільканацять громад знайшлося в катастрофальному положенні. Град знищив усі землеплоди, так що населенню прийдеться голодувати. За почином скарбового уряду окрема комісія перевела оцінку шкід задля відписання податків. Найбільше потерпіли громади: 1) Олешичі Старі, 2) Олешичі місто, 3) Футори, 4) Борхів, 5) Фельзендорф, 6) Суха Воля, 7) Опака, 8) Нова Гребля, 9) Шутків, 10) Любачів, 11) Лисіями, 12) Башня Долішня, 13) Борова Гора, 14) Молодів, 15) Старе Село, 16) Бургав, 17) Залуже і 18) Дахнів. Філія „Сільського Господаря" в Любачеві, хотячи прийти з допомогою для потерпівших, звертається до всіх громадян у краю, а також кружків „Сільського Господаря", щоби поспішили з пожертвами в натурі й грошевих датках, надсилаючи їх на руки філ... Ратуйте нещасних від голоду! Громада по нитці, бідному сорочка!

— Запомоги для ремісничих бурс. Міністерство промислу і торговлі призначило на внесення львівського воєводи Беліни Пражмовського 60 тисяч зол. на запомоги для ремісничих бурс і патронатів на терені львівського воєвідства. З українських установ одержала тільки ремісниича бурса ім. Івана Жовніра в Перемишлі 2.000 зол.

— Нові легітимації для залізничих знижок. Від 1. вересня ц. р. будуть уведені нові легітимації для всіх шкіл, що мають права державних і прилюдних шкіл. Вони заступлять всякі посвідки і документи. Нові легітимації мають завести односцілість при даванні залізничих знижок і позволять на кращу контролю управнень. До того часу будуть важні дотеперішні посвідки.

— Свій до чужого. о. Іван Мельник, гр. кат. парох у Берегах, пов. Самбір, вніс проти Михайла Децика, місцевого господаря позов до І. С. 731/35 в польській мові через адвоката неукраїнця. Ще не було випадку, щоби рабін вносив позов через адвоката не своєї національности. Так ми уміємо шанувати свою мову.

— Правильник для лікарів. Головна лікарська палата видала лікарський правильник, на основі якого лікареві не вільно старатися за посаду, що її займає інший лікар, хіба за його згодою або коли йому формально виповіджено. Не вільно брати або давати відступного за посаду в якомунебудь виді або робити конкуренцію, жертвуючи дешевші чи безплатні лікарські ради. Також не вільно ломити збірної солідарности в стараннях лікарів добути належні їм умовини в обезпечальнях.

— Вкрали 1000 зол. Вол. Мадері з Тернополя, приїхав до Львова заплатити рату кілька тисяч зол. для банку, в трамваї на Галицькій площі вкрали портфель із кишені пальта, яку розтяли. Поліція злодія зловила на Стрілецькій площі. Це Іван Фут із Кривчич. Небаром зловили другого злодія Пінкаса Файнзільберга з Клепарова, а в нього найшли і гроші. У Файнзільберга найшли теж срібний годинник „Цима" і золотий годинник, власність Мадера.

ТИБЕРІЙ ГОРОБЕЦЬ.

Ноктюрн.

Старомодні, закаблуково-рококові формою, почорнілі від дощів і старости — дрімають вони, сперті на малих камінних конзолях, що прижмуреними очима глядять на Ринок, на маґістрат, на торговицю.

Здається: їм все вже байдуже; все бачили, все чули. А надивилися й наслухалися в часі століть. Ніщо їх не виводить з рівноваги.

Ні новий президент міста, ні директор міського музею, ні новий голова „Просвіти", ні електричний трамвай, ні кінний поліцай. З фільософічним спокоєм прижмурюють очі, мовляв: усе йде, все минає і нічого нового під сонцем!

Та як настане ніч і погаснуть світла на Ринку, на розі „Руської" вулиці чути тиху розмову. Головки на конзолях, що підпирають два бальконі камяниці „Просвіти", відкривають очі, звертаються до себе і ведуть тихі розговори.

Наперед залітають думкою в другу половину 15. віку. Гей, Гей! Які милі спогади! Син брацлавського воєводи, князь Станислав Любомірський! Це був перший володар і пан цих старих мурів, бо раньше перед ним були кабзани...

А в князя бували гості високого роду, пишні почестями й достоїнствами — самі вельможі й кармазини... Музики грали, лилися угорські вина і все це шумом заливало князівські світлиці. А розвеселені гості виладовували свою фантазію і творчість та писали діямантами в перстенях на шибах вікон. Ще до нині збереглася така одна шиба в кімнаті, де проф. Сімович редагує видавництва Т-ва „Просвіта".

Діямантом на шибі вписане побажання мабуть господареві:

Niech Ci losy, innym srogie,
Z pełnoroga złocistego
Póty sypią szczęścia błogie,
Aż nie rzekniesz: dosyć tego!

Далі йдуть підписи: Książe Sanguszko, Sapieha та багато инс, які вже сьогодні годі відчитати!...

Не здійснилися пребагаті побажання. Палата Любомірських пішла вкінці (вже за Австрії) на ліцитацію...

Все те пригадують собі головки під бальконами і чомусь то краплини роси падуть на плити хідника. Невже хтось плаче?...

Минають хвилини глибокої мовчанки.

І знов несуться тихі шепоти й ростуть у гамір. Ведеться дальша нічна розмова про нову добу, про нові часи та про нових людей, що прийшли в р. 1772. і мали на шпилках орла з двома головами. (Байдуже, що в тих головах було, але голови були дві...)

І знов були нові пани й льокатори: генерал Галік, перший ґубернатор граф Перґен, а власником палати став славний лікар Іван Франц Спавенті, що — купив її на ліцитації...

Знов довгі хвилини мовчанки — роса паде на хідникові плити. Годинник на ратушевій вежі стогне другу після півночі.

Після кількох хвилин мовчанки, перерваної голосом дзвону, починається немов нова дія дубровницької трагедії.

До слова приходить головка з листками пальмети, що похожі на замашисті козацькі вуси. Говорить про рідню Леваковських, як до неї заходив молодий, високий, гарний адвокат та відкупив камяницю для Т-ва „Просвіта". Прийшли знов нові люди з новими вимогами, з новими потребами, з новою мовою.

З того часу вже ніхто на бальконі не бачив цвітів ні людей; тільки часом виходив на балькон сторож і тріпав хідники, тепер уже і цього не буває.

Гей, скільки річей переміннлося! Скільки то нових стін виросло в будинку, щоби колишні просторі, ясні світлиці перемінити на малі кімнати, комірки й комірочки! Репрезентаційну браму звузили до половини. Цього вимагав дух часу, потреби й уподобання нових господарів.

Залишилася була одна більша світлиця, й в мясниці гуляли, гуляли, гуслі розвивалися. Були цимбали... (Мій Боже, колиж їх у нас не було? Лише не були такі зарозумілі, як тепер.)

— Це була „Руська Бесіда" — згадує середуща головка з відбитим носом.

— А які там збори й наради відбувалися! — каже друга з козацькими вусами. — І націонал-демократи, й радикали, академики...

— Як робили сецесію...

— Егеж...

А опісля в одну жарку літню днину счинився шум, гамір, клекіт. Зі Сходу надпливала громовиця. Довгим рядом їхали мосяжні гармати, їхали мальовані улани, плила ріка піхоти, а все за личаківську рогачку.

Війна... війна...

Вулицями, мов крикливі сойки, бігали хлопці, продавали надзвичайні видання. В деякий час опісля перепливала поворотна хвиля, але тихо, по ночах, у шапках незаквітчаних дубовим листям...

— **Українське Бюро в Женеві працює.** В українській пресі появилася недавно новинка про припинення діяльности Українського Бюра в Женеві. Вістка ця не відповідає дійсності, Українське Бюро в Женеві не припинило праці, тільки — як це було подано в комунікаті до преси з дня 1. липня — обмежило своє урядування на час ферій виключно до найважніших справ. Колиб був намір припинити діяльність котрогось з бюр, то про це самі бюра подадуть своєчасно вістку до української преси. **(Укбюро Льондон).**

— **Помер голова „Р. Н. О.".** В Городку коло Рівного помер 16. ц. м. барон Володимир Штейнгель, що був від кількох літ головою „Русского Нар. Обединения" в Польщі.

— **Медведі в Польщі вигибають.** Стверджують це мисливці, що владжують на більшого звіря части лови. Вправді польський союз мисливих подає урядово число всіх медведів, що живуть ще в Карпатах, Татрах і на Поліссі, на 250 штук, одначе такий завзятий мисливий як Юрій Водзіцький уважає цю скільскість грубо пересоборшеною. На його думку в Карпатах живе тепер всього 60—80 медведів, а на Поліссі найбільше 10 штук цієї звірини. Як так дальше піде, то завдяки манії мисливства медвідь щезне вже в найближчому часі з карпатських лісів.

— **Окрадали гроби.** В Станиславові відбулася судова розправа проти Петра Менделюка й Осипа Косцюка, гуцулів з Яблониці, за профанацію гробів на цвинтарі та окрадання небіщиків з одягів і цінних річей. Як відомо, гуцули хоронять небіжчиків у святочних одягах, прикрашуючи їх золотом, коралями і т. п. Обвинувачені розкопували гроби на цвинтарі в Яблониці й здирали з мерців все, що мало якусь вартість. Таким способом спрофанували кільканацять гробів. Щоби викрити винуватців, місцевий війт привязав до дерев на цвинтарі кількох псів, але так слабо, що вони, побачивши в ночі злодіїв, повривалися і тяжко їх покусали. На другий день рано знайшли їх на цвинтарі люди. Два гуцули станули тепер перед судом і дістали по одному рокові вязниці. Третій їх спільник помер від ран.

— **Краєва хроніка.** На фільварку Накло пов. Перемишль згоріла стирта конюшини, яку підпалили два сільські хлопці. — У Сливниці тогож повіту згоріла стодола Івана Ґерулі, при чому пішло з димом 120 кіп збіжа. — Гертруда Пославська, жінка нафтового урядовця в Бориславі, положилася до ліжка, яке обляла бензиною і підпалилася. Тяжко попікшись, померла у шпиталі.

— **З Польщі.** В Лодзі згоріла фабрика „Ґампе і Альбрехт", одна з більших фірм бавовняного промислу. — В Поставах на Виленщині вибухла пожежа в кіні підчас висвітлювання фільми, причому згорів цілий дім. Публика вийшла в порядку з кіна. — Робітник варшавської різні Вацлав Ліпніцький заскаржив суспільну обезпечальню за 30.000 зол. відшкодування за недбале лічення.

— **Діти спалили село.** У Ґривалті пов. Новий Торг вибухла величезна пожежа, що охопила дві третини села. На місце катастрофи прибули пожежні сторожі зі Щавниці і сусідніх місцевостей. Згоріло 46 мешкальних домів і кількадесять господарських будинків. Шкоди йдуть на сотки тисяч. Доходження виказало, що вогонь спричинили діти, лишені без опіки.

— **Порт Арктики** рішив совітський уряд побудувати на північному побережі Сибіри, а саме на острові Діксона при усті ріки Єнісей. Порт буде находитися на 76 ст. ґеографічної ширини, коли досі найдальше на північ висуненим портом є Гамерфест, що лежить між 70 і 71 ст. ширини. В новому арктичному порті, будуть находитися великі склади вугля для кораблів, що курсують на Ледовому океані.

— **Село бандитів.** У тихій, зрівноваженій Голяндії є одно село Осс у брабантській провінції, що має погану славу. Вже від довшого часу не минає й дня, щоб когось там не арештували. Арештованих треба посилати до вязниці в Гертогенбош. Значна частина мешканців цього невеличкого села, яка сотня, сидить у вязниці. В Оссі постійно крадуть, підпалюють, убивають і поліція не могла найти винуватців. Влітку цього року вислали до села сильний відділ спеціяльної поліції. Його зустріли там стрілами з рушниць. Поліція виграла бій. Виявилось, що у селі були численні злочинці, які тероризували селян. 14 молодих бандитів мало за собою 34 грабіжей. У грабіжах брали участь і деякі селяни. Поліція очистила село і засудила злочинців разом на 100 літ вязниці.

— **Ріжні вістки.** У Празі помер директор опери „Народнього Театру" Отокар Острчіль. — Недалеко Бельфасту осів у мряці на скалах пароплав „Летиція" з Канади; 300 пасажирів треба було перевезти човнами. — У Парижі зросла ціна на бензину. — У фр. місті Безансон відкрили великий склад зброї та военного виряду якоїсь революційної організації. — Пасажирський літак між Марсейлем і Корсикою перевернувся в околиці Ніцци; нікому пасажирові нічого не сталось. — У Берліні почали відливати велитенський дзвін для Олімпіяди вагою 16.000 кг. — У Каїрі засудили 100-літнього Алі Шегаваї на 3 роки каторги за торговлю наркотиками. — У Кромерижі на Моравії вояк Гуґо Цех, німець, застрілив чехословацького підстаршину Альойза Кабрата і втік до поблизького ліса, де відобрав собі життя. — В Дуісбурзі засуджено на кару смерти Бернарда Раса, що вбив свою любовницю. — У східній Канаді панує спека, від якої гинуть люди.

ДИВОГЛЯДИ.

НОВА МОДА.

У Парижі почали деякі фірми з жіночими модами робити сукні, в яких ґудзики є з монет. При дешевих сукнях дають монети з 1 і 2 франками, при плащах і дорогих сукнях 10 і 20-франківки, при балевих — наполеонівські люїдори. Думка ця взята з народньої ноші. Селянки залюбки прикрашають себе монетами при стяжках у волоссі, на шиї тощо. Найбільше з цієї моди радіють злодії: відірве ґудзик і вже має що їсти. А засудити когось за один ґудзик — тяжко

РИБА З ТРЬОМА ОЧИМА.

До Шотляндії приїхала цими днями наукова експедиція з Америки під проводом д-ра Осборна, директора природничого музею. Вона робитиме розшуки в околиці високорівні Джон Огротс, де находяться закаменілі передпотопові риби. Вчені шукають головно за одною рибою з трьома очима, що жила... 300 міліонів літ тому.

НІМЕЦЬКА ЦИТРИНА.

Німецький уряд у своїй праці очищувати німецьку расу від сторонніх шкідливих впливів спонукує всяких патріотів придумувати нові способи такої чистки. Недавно німецька преса кинула думку, що чужинну цитрину треба заступити чисто німецьким прадідним зіллям рабарбарум. Тимчасом учені стверджують, що це зілля, яке росте в китайських і тибетенських горах, завезли до Німеччини щойно в XVI віці. У перших віках нашої ери росло воно над берегами Волги; Волгу звали по грецьки „Ра"; до неї додали слово „барбарос", отже „рабарбарум" означає „варвар знад Волги". Найсмішніше те, що дехто з німецьких журналістів уже писав гимни в честь здорового німецького зілля, що виробило такий сильний німецький характер.

ЩО ЗАБОРОНЯТЬ У НІМЕЧЧИНІ.

У Берліні істнує при міністерстві пропаганди окрема судова „палата", що є бюром цензури для ріжних творів. У останніх днях вона заборонила до вистави у державному театрі три твори, що від десятків літ були в репертуарі німецьких і чужинних театрів. Є це „Михайло Крамер" Гавптмана, „Марія Магдалина" Геббеля і „Анна Кареніна" Толстого. У літературних колах ця заборона зробила величезне враження.

Дописи.

ГАЛИЧ.

Академія в честь Митрополита. Галич мав милу несподіванку дня 28. м. м. Саме того дня гремінльне організованим походом прибув із суміжного Сокола до николаївської церкви табор КАУМ, де в год. 10-ій відправив Службу Божу в честь Ювилята таборовий капелян о. Михайло Гаврилюк. По Службі Божій виголосив він прекрасну проповідь про заслуги Ювилята. Саме в тому моменті, коли з проповідниці падали слова про велику любов Ювилята до незєдинених братів, чути було кацапську музику, що, виконуючи свою вірнину роботу, супроводжала православного архимандрита, щоб починав православну місію в Галичі. Пополудні в год. 4. у просторій салі „Сокола" в Залукві, що межує із Галичем, відограли заходом тогож табору КАУМ при помочі о. д-ра Івана Гринюха, який вишколив до концерту галицький хор, величава академія. Вступне слово ред. Василя Глібовицького, провідника табору, здобуло серця всіх приявних для Ювилята і справи КАУМ. Дуже цінний і приступний реферат виголосив п. Роман Данилевич, скарбник табору. Зібрані гості, головно селяни, незвичайно багато скористали із цього реферату, бо він охоплював ціле життя й заслуги Митрополита. Деклямували: студ. мед. Микола Грушкевич і молоденька п. Чеперинська, провідниця доросту КАУМ у Галичі. Простора саля не могла помістити всіх приявних; було теж багато галицького міщанства, головно молоді, яка прийшла масово. Це дає надію, що незабаром Галич таки отрясеться із кацапської дурійки, відвернеться від православного батюшки і стане продовжати славну традицію своїх предків ще із княжих часів.

Очевидець.

ЛЮБЛИН.

Ювилей православної церкви. Православна парохія в Люблині святкувала 11. серпня п. р. 300-ліття посвячення тутешньої церкви Преображения Госп. при вул. Руській, якого довершив київський митрополит Петро Могила. На це свято приїхав з Варшави епископ Сава, титулярний епископ люблинський, який при участи 5 священиків відправив богослуження, на котрім явилися представники місцевої влади. Крім російських виголошені були також проповіди по польськи й по українськи. Треба підчеркнути, що згадана церква при вул. Руській — це колишня унійатська по-Василіянська церква, яку почали будувати в 1607 р. на місці попередньої дерев'яної церкви, що згоріла. Чин оо. Василіян істнував тут від 1588 р. Церква пя — як стверджують історичні джерела — переходила кілька разів з рук православних до уніятів і навпаки. Від 1690 до 1875 р. церква була в руках уніятів. Вона лежить на передмісті, званому „чвартек" яке замешкують тепер переважно жиди; сусідня дільниця зветься й досі „Bazyljanówka". При цій нагоді слід додати, що в середмісті Люблина, при вул. Зеленій є друга колишня православна церква, тепер католицький костел св. Йосафата, де крім латинських богослужень відправляються від двох років і грекокатол. богослуження. Церковцю ту вибудували в 1786 році з добровільних жертв грецькі купці, що жили тоді в Люблині.

Свій.

Нові книжки й журнали.

Володимир Островський: БЛАКИТНІ ОЧІ, оповідання з часів визвольної боротьби. Львів 1935. Накладом Т-ва „Просвіта". Стор. 36, ф. 8º.

Листування Редакції.

Вп. Дописувачам, що прислали нам звідомлення про концерти питомців Богословської Академії у Сокалі (два дописи!), Бродах і Золочеві (два дописи!), щиро дякуємо і рівночасно перепрошуємо, що їх дописів не використаємо, бо не хочемо повторяти того, що вже містили про виступи того хору в інших містах.

Підкарпатський. На жаль, більшої частини Вашої статті не могли ми використати з огляду на нецензурні місця.

Аж одної днини задрожали старі мури; від сторони Високого Замку заревли гармати і грали день і ніч.

Місто опустіло. А ранком стала плисти нова хвиля війська, що несла зі собою особливий запах, мішанину поту, дьогтю та шкіри, немов якийсь хоробливий випар, підносився від тих мас щораз то вище аж до бальконy першого поверху. Згодом і та хвиля відплила й вернулись „наші"...

— Ще раз в листопадові дні шуміла над нами метелиця. На осніжених бруках міста багрілася кров молодих жовнярників, інколи гарних, як малювання — пригадує головка з козацькими вусами і кінчить глухо:

— І те минулося...

Такі події пригадують собі почорнілі головки й ведуть цілу ніч розмови.

— А тямиш того худого, малого в окулярах? Колись давно перед війною ніс він на своїх плечах увесь адміністраційно-просвітний апарат.

— Де, де, де!... Сьогодні не ті часи. Першої днини впав би під вагою обовязків та клопотів...

— Не дивуйтеся! Час своє робить. Ось і нас попідпирали стовпами, щоб ми останків носів не повідбивали об каміння хідника.

— Час безсердечний; риє борозди та щілини навіть у камінні.

— От школа і жаль згадувати. Пора задрімати. Світає...

Годинник на Бернадинах простогнав шесту. Робітники стали стукати на роботі.

Головки конзоль відвернулися лицем до Ратуша, прижмурили очі й запали в камінний сон...

—o—

СПОРТ.

Окружні легкоатлетичні змагання в Перемишлі.

Дня 19 серпня відбулися заходом Орг. Ком. в Перемишлі легкоатлетичні змагання за першенство округи. Змагання відбулися рано і пополудні на військовім стадіоні в жін. і муж. конкуренції. На старті 11 змагунок і 16 змагунів із 5 товариств: Беркута і Сокола — Перемишль, У. С. К. — Добромиль, Сокола — Хирів і Пляю — Самбір. На старті забракло змагунок Батурина і Кармелюка, які, не зважаючи на зголошення, не явились. Осяги мужчин за малими виїмками слабі. З жіночих осягів добрі скоки, особливо скок увисочінь Орисі є загрожений. Грицівна з Сокола, яка все ще дістає трему перед висотою, легко скидає 1.36, а висоту 1.31 переходить за першим разом. Найслабші біги і гінці, в яких відбивається брак тренінгу.

Конкуренції жінок:

Біг 60 м.: Перше і друге місце Колодій О. (Беркут) і Гусар Аля (У. С. К.) 9,8, 3) Мудра (У. С. К.) 10,2.

Гінці 4×75 м.: 1) Беркут (Гусар, Яцків, Шостаківська, Колодій) 45,6, 2) У. С. К. (Мудра, Гусар Аля і Стефа, Кнейчук) 48,4.

Стусан кулею: 1) Гриців О. (Сокіл) 8,47, 2) Гусар М. (Б) 7,88, 3) Гусар Аля (УСК) 7.20.

Мет ратищем: 1) Гусар М. (Б) 20,14, 2) Гриців (С) 18,54, 3) Шостаківська (Б) 18,31.

Мет диском: 1) Гриців (С) 24,76, 2) Гусар М. (Б) 24,45, 3) Гусар А. (УСК) 18.70.

Скок удалечінь: 1) Гусар М. (Б) 4,49, 2) Гусар А. (УСК) 4,00, 3) Мудра І. (УСК) 3,95.

Скок увисочінь: 1) Гриців (С) 1,31, 2) Гусар М. (Б) 1,15, 3) Кнейчук Г. (УСК) 1,10.

Точкування: 1) Беркут 21½ т., 2) У. С. К. 13½, Сокіл 11 точок.

Конкуренції мужчин:

Біг 100 м.: 1) Опока (Б) 12,2, 2) Александер (Б) грудьми.

Біг 800 м.: 1) Коломиець (Б) 2:20,8, 2) Александер (Б), 3) Скірка (Б).

Стусан кулею: 1) Малецький (Б) 10,11, 2) Опока (Б) 9.99, 3) Сас Б. (УСК) 9,93.

Мет диском: 1) Малецький (Б) 27,75, 2) Сас (УСК) 26,93, 3) Опока (Б) 26,51.

Мет ратищем: 1) Матвій (Б) 41,55, 2) Мальгівський (УСК) 39,02, 3) Тожовець (УСК) 36,55.

Скок увисочінь: 1) Шатинський Я. (УСК) 1,52, 2) Малецький (Б) 1,49, 3) Опока (Б) 1,44.

Скок удовжінь: 1) Опока (Б) 5,75, 2) Олександер (Б) 5,57, 3) Лев (Б) 5,33.

Точкування мужчин: 1) Беркут 32 т., 2) У. С. К. 9 точок.

Змагання у спортових грах.

Рівночасно з легкоатлетичними змаганнями в дні 19. серпня відбулися передполуднем фінали у відбиванці за першенство Перем. Округи, пополудні міжмістові змагання у відбиванці мужчин і змагання в коп. мячі: Перемишль-Провінція. Справна організація змагань та добрий рівень гри вдоволили не лиш видців і змагунів, але й показали, що Перемишль стає передовим українським осередком у спорт. грах. Поодинокі міста заступали: Самбір — Пляй, Добромиль — У. С. К., Хирів — Сокіл і Перемишль Беркут та Сокіл.

І. фінал змагань у відбиванці за першенство Перемищини.

До фіналу дійшли з жін. дружин: Сокіл (Перемишль) і У. С. К. (Добромиль); з муж. дружин: Беркут (Перемишль) і У. С. К. (Добромиль).

Жінки: Сокіл-У. С. К. 2:1 (15:11, 14:16, 15:10).

Мужчини: Беркут-У. С. К. 2:0 (15:7, 15:8).

Таким чином першенство Округи на 1935 р. у відбиванці добули: Сокіл (жінки) і Беркут (мужчини). Суддя проф. Красник І.

Міжмістові змагання у відбиванці мужчин.

Перемишль-Самбір-Добромиль-Хирів. — По-заньсуванні змагалися дружини з таким вислідом:

Перемишль-Хирів 2:0 (15:3, 15:13).

Самбір-Добромиль 2:0 (15:6, 15:11).

Перемишль-Самбір 2:1 (15:13, 14:16, 15:10).

Копаний мяч.

19. серпня. Перемишль-Провінція 2:0 (2:0).

В репрезентативних змаганнях у коп. мячі українських клюбів умів Перемишль виграти, не зважаючи на кращу гру Провінції. Суддя п. Федак А. В складі Перемишля входили: Сокіл, Спартак, Беркут; Провінції: У. С. К. і Запорожець.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Нечинний.

Театр Ріжнородностей.

Пятниця, 23. VIII. год. 8. веч. „Чоловік 300.000“ Ціни найнижчі. Абон. 32.

Субота, 24. VIII. год. 8. веч. „Чоловік 300.000“.

Концерти українських студентів Богословської Академії у Львові відбудуться:

Чортків 23. VIII.

Заліщики 24. VIII.

Городенка 25. VIII.

Дохід іде на Рідну Школу.

Кіна.

АДРІЯ: Знеславлена“ і „Світла Адрії“.

АПОЛЬО: „Недокінчена симфонія“.

АТЛЯНТИК: „Тигр Пацифіку“.

ВАНДА: „Чоловік, який вкрав серце“ і ревія „Я не є ангелом“.

ҐРАЖИНА: „Віва Біля!“

КАСІНО: „Провокатор Азеф“.

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Тунель“ (на осн. повісти Берн. Келермана).

МАРУСЕНЬКА: „Тунель“ (на осн. повісти Берн. Келермана).

МІРАЖ: „Велика княжна Олександра“, „Одна ніч для тебе“.

МУЗА: „Великий грач“, „Щастя на вулиці“.

ПАКС: Нечинне.

ПАЛЯС: „Світ із уяви“.

ПАН: „Вондер-Бар“, „Білі люди“.

РАЙ: „Тарзанове кохання“ (з Джонні Вайсмілер).

СВІТ: Нечинне.

СОНЦЕ: „Незнайомий з телефону“, „Герой Арізони“.

СТИЛЕВЕ: „42-вулиця“ і ревія „Симфонія гумору“.

УТІХА: „Чорний кіт“ і ревія.

ХИМЕРА: „Бабуна“ (фільма з життя муринів плем. Банту).

Закордонне радіо.

Пятниця, 23. серпня 1935.

Відень (506,8) 12.00 Концерт, 15.40 Два форт., 17.35 Цвіти в пісні (Берґер, сопр.), 20.40 Симф. концерт. **Прага** (470,2) 11.05 Сальон. музика, 19.50 Легка музика, 20.20 Дует на кларнет і форт. **Париж** (1648) 20.35 Концерт, 22.30 Танц. музика. **Білгород** (437,3) 20.00 Нар. пісні. **Берлін** (356,7) 14.15 Танці всього світа. **Гамбург** (331,9) 19.03 Пісні. **Кенігсвустергавзен** (1571) 16.00 Концерт. 19.30 Муз. хвилина. **Кельн** (455,9) 17.00 Мельодії класс. оперетою. 20.15 „Бог і бандера“ інд. легенда на осн. Гетого на голоси, хор і орх. **Мінхен** (405,4) 16.10 Дрібні твори на віольончелю та форт. **Мілано** (221,2) 15.05 Популярна музика, 22.00 Камер. музика. **Рим** (420,8) 19.45 Розр. концерт, 21.20 Концерт хору італ. співаків.

Субота, 24. серпня 1935.

Відень (506,8) 15·40 Мандоліністи, 19·20 Пісні й арії (Ріго, сопр.), 22·10 Легка музика, **Брно** (325,4) 17·40 „Віденська кров“ оп. Штравса, **Кошиці** (259,1) 18·55 Діточі пісні, 22·45 Концерт, **Прага** (470.2) 11·05, 12·30 Легка й джез музика, 16·30 Концерт військ. орх., **Париж** (1648) 12·15 Легка музика, спів, 20·00 Вечір у Рімського-Корсакова, **Білгород** (437,3) 17·00 Нар. пісні, 20·00 „Баядера“ оп. Кальмана, **Берлін** (356,7) 14·15 „Саксонія“ музика й пісні, 16·00 Вес. пополудне, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14·00 Муз. всячина, 20·10 Веселий муз. вечір, **Ляйпціг** (382,2) 20·10 „Ді Меделе фон Біберах“ муз. ком. И. Мідера, **Мінхен** (405,4) 12·00 Концерт, 15·15 Пісні (Біна, бас), 18·40 Соната е-моль Гайдна на форт., **Міляно** (221,1) 11·30 Легка музика, 17·05 Танц. музика, **Рим** (420,8) 13·00 Легка музика, 20·40 „Ля Ґобеліна“ оп. Біянкія.

Львівське радіо.

Пятниця, 23. серпня 1935.

6.30 Ранішня авд., 8.25 Практ. вказівки, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Метеорольоґ. вістки, 12.05 Полудн. денник, 12.15 Концерт, 13.00 Хвилинка для жінок, 13.05 Двожак: Тріо „Думки“ з гр. пл., 13.30 З ринку праці, 15.15 Біржа, 15.25 Експорт, 15.30 Естрадові віртуози з ґр. пл., 16.00 Добровільне обезпечення на випадок недуги, 16.15 Концерт орх., 16.35 Гутірка для хорих. 16.50 Фрагм. із „Спогадів Сопліци“ Г. Жевуського, 17.00 Форт. ресітал, 17.30 Спогад про короля тенорів Межвінського, 17.40 Концерт орх. мандоліністів, 18.00 На повеневих теренах, 18.15 Вся Польща співає, 18.30 Програмова скринька, 18.40 Сусп. хвилина, 18.45 Пісоньки з ґр. пл., 19.15 Реклям. концерт, 19.30 Сп. ресітал у супр. форт., 19.50 Акт. монольоґ, 20.00 Оперетові арії з гр. пл., 20.10 Легка музика з гр. пл. 20.45 Веч. денник, 20.55 З давньої та суч. Польщі, 21.00 Симф. концерт, 22.00, 29.06 Спорт. вістки. 22.10 Легка музика з ґр. пл.

Субота, 24. серпня 1985.

6·30 Ранішня авд., 8·25 Практ. вказівки, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Полудн. денник, 12·15 Популярна музика з ґр. пл., 13·00 Хвилина для жінок, 13·05 Концерт орх. мандоліністів, 13·30 Найгарніша грам. пл., 14·30 Новини з ґр. пл., 15·15 Музика з гр. пл., 15·25 Польська морська торговля, 15·30 Театр Уяви: У країні цвітучої вишні (для дітей), 16·00 Техн. скринька, 16·15 Концерт солістів (муз., оп.), 16·30 Фрагм. із „Спогадів Сопліци“ 17·00 Концерт орх., 18·00 Спорт. порадник, 18·10 Хвилина поезії, 18·15 Міш. хор, 18·30 Огляд періодиків, 18·40 Сільва рерум, культурне життя, 18·45 Пісоньки в вик. Льов Шорт (сопр.) у супр. форт., 19·15 Реклям. концерт, 19·30 Пісні в вик. Ол. Міхаловського, 19·50 Акт. гутірка, 20·00 Вежа із слонової кости, 20·10 Авд.: Лучимося в Касіно де Парі, 20·45 Веч. денник, 20·55 З давньої та суч. Польщі, 21·00 Авд. для закордону, 21·30 Оркестра: „Франческа да Ріміні“ Чайковського, 22·00, 22·06 Спорт. вістки, 22·10 Виленська зазуля, 22·30, 23·05 Мала орх.

БІРЖА.

Гроші.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.24—5.27 зол.

Нім. марка 1·74—1·78, фр. франки 34·85—35·00, шв. франки 172·50—173·00, фунти стерлінги 26·15—26·25, австр. шілінги 100·00—103, чеські корони 20·50—21·25, рум. леї 28·50—29·50, ліри 38·50—41·00.

Золото: Долари 9.03·50—9·08, Франки фр. 34·40—34·80, Дукати 82·00—82·75, Корони 36·20—36·80, Рублі 4·60—4·70. 1 гр. зол. 5·924.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·50, Фльорени 0·85, 1 гр. ср. 0·07—0·08.

Премiівки.

Долярівки 52·50—54·00, Інвестиційна 106·00—108·00, Будівельна 41·25—43·00.

Заставні листи.

4 1/2 проц. дол. Т. К. З. 43·50—45·00, 5 проц. дол. Б. Г. 53·00—54·50, 4 проц. Зол. Б. Г. 41·50—43·00, 4 1/2 проц. Зол. Б. Г. 44·50—46·00, 4 1/2 проц. Ком. Б. Кр. 50·50—52·00, 4 проц. Б. Г. К. 61·00—64·00, 4 1/2 проц. Б. Г. К. 62·00—65·00, 4 проц. позичка м. Львова 46·00—47·50.

Збіже.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від — до	від — до
Пшениця од. з 1935	13·50—13·75	15.00—15·25
Пшениця зб. з 1935	12·50—12·75	14·00—14·25
Мука пш. І. А.	27·50—28·00	
Мука пш. І. Б.	26·00—26·50	
Мука пш. І. Ц.	23·50—24·00	
Мука пш. І. Д.	22·75—23·25	
Мука пш. II. А.	20·50—20·75	
Мука пш. II. Ц.	20·00—20·50	
Мука пш. разова	17·00—17·50	
Мука житня раз. до 95 %	10·25—10·75	

Інші курси незмінені.

Ціни „Маслосоюзу“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 22-го серпня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльокового без опакования	2·50 зол.
1 кг. масла десерового в бочках враз в опакованням	2.54·50 „
1 кг. масла дес. експорт. враз з експортовим опакуванням дає зачет по	2·60 „
1 л. молока	0·14 „
1 л. сметани	0·65 „
1 к. яєць	3·00—3·10 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло і яйця сильна, на сметану і молоко слаба.

Маслосоюз повідомляє, що від 22 VIII. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 50 дкг.	за 1 кг.	0·80 зол.
Мол. однор. кури І. кл.	„	0·80 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу так кожного доставця.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“ З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.